

1. INTRODUCCIÓ

La introducció en la lectura d'un llibre ha de tenir una vocació informativa. Essencialment ha de respondre a tres qüestions: ens ha de conduir a saber el perquè de l'obra que es presenta, ha d'identificar qui l'ha pensada i elaborada i, finalment, ha d'aclarir una cosa ben bàsica i necessària que tots volem saber quan ens arriba una obra nova sense antecedents, què és el que tenim en les nostres mans.

El primer que hem de dir és que aquesta Memòria és una obra col·lectiva, fruit del consens entre forces socials i econòmiques contraposades diverses que, tot i que té contingut tècnic, respon a una obligació que només pot cobrir una institució pública.

Roman ben enfora del simple informe de naturalesa tècnica amb vocació més o menys prospectiva.

Aquesta obra és la principal aportació que el Consell Econòmic i Social (CES) ha de fer en l'àmbit econòmic, social i laboral de les nostres illes. I deim que "ha de fer" perquè el CES té, quan desplega totes i cada una de les seves activitats, un fonament normatiu que abraça des de l'article 42 de l'Estatut d'autonomia, fins a la Llei 10/2000, de 30 de novembre, que el regula, i el Decret 128/2001, de 9 de novembre que aprova el seu reglament d'organització i funcionament.

Vet aquí la motivació -el perquè- de la *Memòria del CES sobre l'Economia, el Treball i la Societat de les Illes Balears*. És un mandat legal aprovat pel Parlament d'aquestes illes, a través de la Llei 10/2000, que a tots els membres d'aquesta institució estatutària ens honora complir. És funció del CES, segons l'article 2, núm. 1 lletra e) de la dita llei, *Elaborar i trametre anualment al Govern, dins del primer semestre de cada any, una memòria en la qual retrà compte de les activitats realitzades i podrà exposar els suggeriments i les observacions que consideri oportuns en relació amb la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears*.

Hem dit que aquest volum és una obra col·lectiva. Ho és perquè el CES té una conformació basada en la distinció de tres grups, els quals representen la societat civil organitzada. Cada un dels consellers està legitimat per expressar la voluntat i representar aquesta societat, però el que compta no és l'opinió individual de cada conseller. El que realment és meritori i digne de destacar és l'opinió de la institució, producte d'un consens que reflecteix en moltes ocasions una tensió lògica i necessària per enriquir el valor i l'encert de la Memòria.

Darrere aquesta obra hi ha un esforç, hi ha un debat, hi ha guanys i renúncies, en definitiva, una pràctica de consens creatiu que només en l'àmbit de representació de la nostra institució és possible.

Però un llibre d'aquestes característiques no es pot qualificar només pels autors.

També compten els destinataris, perquè amb la Memòria feim públics una anàlisi i uns suggeriments que, per prescripció legal, tenen com a destinatari el Govern de les Illes Balears, al qual trametem una imatge molt completa d'un moment econòmic, social i laboral, de gran importància per al futur de la nostra comunitat autònoma.

El lector té a les seves mans -i amb això responem a la tercera qüestió que al principi ens plantejàvem- una obra que inclou allò que la societat civil organitzada opina i considera respecte del que té una transcendència capital en els aspectes econòmics, socials i laborals de la comunitat autònoma. I a més, amb la seva lectura, té l'oportunitat d'accedir a les observacions i suggeriments que el CES fa al Govern de les Illes Balears.

En els punts següents donam totes les dades i informacions per saber què és i com funciona el CES i hi descrivim el procés d'elaboració d'aquesta *Memòria sobre l'Economia, el Treball i la Societat de les Illes Balears*.

TRANSCENDÈNCIA I RELACIONS INSTITUCIONALS

Les institucions com el CES són l'encarnació d'una evolució del sistema polític i constitucional, dels canvis en l'articulació de l'activitat dels agents socials i econòmics i de les modificacions, en definitiva, tant de les relacions dels ciutadans amb l'Administració pública com del sistema de producció de les normes que tenen un contingut o una transcendència social, econòmica o laboral.

En el constitucionalisme nascut de la Revolució Francesa a finals del segle XVIII, el més transcendent, a efectes del que aquí ens interessa exposar, va ser la consideració que entre l'individu subjecte de drets polítics i l'Estat, concebut com un ens productor de les normes legals i òrgan vigilant de la seva aplicació, no hi havia d'haver cap més instància. Els ciutadans que tenien dret a vot, elegien una assemblea que representava la sobirania nacional i que actuava en virtut d'un mandat representatiu i no vinculat; representativa de tota la nació. L'individu, en virtut dels drets que la llei li reconeixia, exercia sempre de forma individual les facultats -com ésser lliure- que possibilitaven el seus interessos i que, al cap i a la fi, garantien el desenvolupament final de l'interès nacional o general. La posició de l'Estat era la d'un vigilant atent que aquest interès general fos real, a través de l'eliminació, mitjançant la llei, de tots els obstacles a l'autonomia individual. I això es feia així en contraposició a l'Antic Règim, quan l'exercici de les facultats jurídiques que garantien la satisfacció dels interessos individuals quedava mediatitzat per corporacions o instàncies intermèdies que ofegaven l'exercici de la llibertat individual, com eren, els gremis.

L'evolució econòmica i social va acompanyada de canvis molt substancials. I és durant tot el segle XIX que se substitueix la concepció de la representació desvinculada per la representació "responsable". Això implica la democratització del sufragi i -especialment- l'acceptació dels partits polítics com un fet consumat. En paraules de García

Ruiz J. L. "... els partits dividits en funció de les classes socials resulten un contrapunt de la idea de nació, que l'estat lliberal no pot evitar malgrat la seva insistència en els factors integradors, en el bé comú i en l'abstencionisme de l'Estat".

El segon gran pas històric és el de la transformació de l'estat lliberal democràtic en un estat de concepció constitucional social. L'estat social i democràtic de dret. I en aquest estadi evolutiu no interessa tant la idea de la representació com la de la participació.

Quan és ben entrat el segle XIX i a les primeries del segle XX el que més crida l'atenció és la progressiva agrupació dels subjectes privats entorn d'interessos particulars i comença a intuir-se la possibilitat que, a banda dels partits polítics i sens perjudici del seu protagonisme principal, existeixi una certa representació corporativa. No volem dir que es consideri que els partits no són institucions aglutinadores de voluntats i interessos, sinó que la seva capacitat representativa no assoleix tots els possibles anhels dels grups, si més no quan el que demanen els components dels grups als partits és un cert grau de profunditat representativa. I lògicament, aquestes insuficiències condueixen que, els subjectes que tenen problemes comuns, busquin, amb l'associació, solucions comunes.

La progressiva acceptació del fenomen social del sindicalisme, que passa d'una època de prohibició a la de tolerància, que deriva cap al seu foment -atesa la necessitat de crear un món de relacions laborals que s'autoreguli- i, finalment, integra el fet sindical com una llibertat constitucional, és una de les més clares senyes del canvi i evolució d'un sistema de caire democràtic, d'un sistema representatiu que monopolitza la política a través dels partits polítics, a un sistema d'estat social i democràtic de dret.

Els punts principals de base, definidors dels consells econòmics i socials, es troben en les fórmules negociades i de consulta.

Dins del marc constitucional de les democràcies representatives avançades, la contemplació que es fa de les organitzacions sindicals i empresarials queda emmarcada dins de les institucions bàsiques de l'Estat. Si el sistema es defineix com social i democràtic de dret, és ben lògic que sigui així. Aquest punt de vista correspon a la cristallització d'una evolució del sindicalisme i l'associacionisme empresarial, que es pot ubicar històricament en el període de la postguerra mundial i que té efectes, fins i tot, en la reconstrucció i/o creació de l'Europa actual i en l'estructura de les organitzacions internacionals (OIT). Les organitzacions sindicals i les empresarials són emplaçades a participar de la política i a influir en la producció de les normes, especialment d'aquelles que tenen un contingut socioeconòmic, ja que això garantirà la pau social.

Aquestes activitats de participació, articulades en clau de negociació, són anomenades pràctiques de diàleg social i/o de concertació social. Tendeixen a ser demostracions puntuals de la necessitat de pacte que pot tenir un govern per portar endavant una norma important en el món econòmic/social o de l'interès dels empresaris o dels sindi-

cats de saber el contingut de la norma i poder influir a priori de la seva tramitació parlamentària. Però això té transcendència quan es creen institucions de consulta permanent, que fan part de les organitzacions bàsiques de l'Estat.

Conseqüentment, veim que de les fórmules negociades i consultives de les quals parlàvem abans passam a les institucionals. I dins les institucionals és on se situen els consells econòmics i socials.

Les institucions de consulta socioeconòmica són un tret definidor de les actuals democràcies de l'Europa Occidental. Totes aquestes institucions tenen un caràcter comú i és que són òrgans consultius. I podem afegir que el seu caire institucional consultiu permet integrar, d'una banda la participació/cooperació dels principals actors socials – sindicats i patronals – i per altra banda fer palesa la presència d'altres instàncies representatives que –tradicionalment– s'han articulat fora de les fórmules clàssiques de l'associacionisme sindical i empresarial i que són representatives d'interessos encara més concrets (el món agrari, la gent del mar, les fórmules corporatives de representació professional i econòmica, l'ecologisme, etc.).

El CES de les Illes Balears respon a aquest esquema orgànic que existeix en l'àmbit europeu i que rep el nom de Comitè Econòmic i Social Europeu, que igualment s'encarna pel conjunt de l'Estat en el CES del Regne d'Espanya i que actua en totes les altres comunitats autònomes, inclosa la ciutat de Ceuta.

Des de la seva constitució, el CES s'ha implicat en una intensa tasca de relacions institucionals. Per part del president, vicepresidents i secretari general de la institució s'han visitat totes les autoritats públiques de la comunitat autònoma: president del Govern de les Illes Balears, presidents dels consells insulars, consellers del Govern de les Illes, delegada del Govern, president del Tribunal Superior de Justícia, grups parlamentaris, institucions de la Seguretat Social... i els representants de la societat civil organitzada: rector de la UIB, degans de col·legis professionals, organitzacions sindicals no representades en el CES, principals entitats financeres, associacions veïnals,... I tot això per tal de constituir una xarxa de relacions que consideram essencial perquè el CES sigui una institució útil a la societat de les nostres illes.

Aquestes relacions també s'han estès al CES de l'Estat, amb assistència a la presentació de la seva Memòria anual corresponent al 2000, els dies 18 a 20 de juliol a la UIMP, a Santander. I igualment als altres consells de les altres comunitats autònomes, amb assistència i participació en la segona sessió de treball de l'"Encuentro Anual de CC.EE.SS de ámbito autonómico y el CES de España", celebrat a Madrid el dia 27 de novembre del 2001.

L'ORIGEN NORMATIU I LES FUNCIONS DEL CES

L'antiga aspiració de les organitzacions socials i econòmiques de tenir un Consell

Econòmic i Social de la nostra comunitat autònoma començà a ser una realitat a partir de gener del 1999, quan es va fer la reforma del nostre Estatut d'autonomia, tot integrant en el seu si un nou article 42. Aquest article diu:

1. El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears és l'òrgan col·legiat de participació, estudi, deliberació, assessorament i proposta en matèria econòmica i social.
2. Una llei del Parlament en regularà la composició, la designació dels seus membres, l'organització i les funcions.

Això significa que el CES és un òrgan estatutari de la totalitat de la nostra comunitat autònoma i que té com a àmbit territorial i funcional totes les Illes Balears.

La reforma de l'Estatut d'autonomia va fer que el març del 2000, el Consell de Govern presentàs al Parlament el Projecte de llei de creació del Consell el qual, després d'un debat parlamentari constructiu, presidit per una alta consciència del consens, fou aprovat com a Llei 10/2000, de 30 de novembre i publicada al BOIB núm. 150 de 9 de desembre.

Segons els seu marc normatiu de regulació, *El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears és un òrgan col·legiat de caràcter consultiu, de participació, estudi, deliberació, assessorament i proposta en matèria econòmica i social de les Illes Balears.*

Es configura com a ens de dret públic, dotat de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'actuar, que disposa d'autonomia orgànica i funcional per acomplir-ne les finalitats.

Les relacions entre el CES i el Govern i l'Administració de la comunitat autònoma s'articulen a través de la conselleria competent en matèria de treball.

La seu del Consell Econòmic i Social és a la ciutat de Palma, sense perjudici que pugui fer sessions en qualsevol altra localitat de les Illes Balears.

D'acord amb la seva naturalesa, corresponen al Consell Econòmic i Social de les Illes Balears les funcions que determina el núm. 1 de l'article 2 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, que el regula:

- a) Emetre dictamen amb caràcter preceptiu i no vinculant, amb relació a les matèries següents:

Primer. Avantprojectes de llei, projectes de decrets legislatius i projectes de decrets que regulin matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació, tret de l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals.

Segon. Avantprojectes de llei o projectes de disposicions administratives que afectin substancialment l'organització, les competències o el funcionament del Consell Econòmic i Social.

Tercer. Qualsevol altra matèria sobre la qual, d'acord amb l'establert en una llei, sigui obligatori consultar-lo.

b) Emetre dictamen amb caràcter facultatiu i no vinculant, amb relació a les matèries següents:

Primer. Projectes de disposicions administratives que regulin matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació.

Segon. Qualsevol altre assumpte, quan així ho sol·liciti el Govern o les entitats i les organitzacions que integren el Consell.

c) Elaborar informes o estudis, a sol·licitud del Govern o per iniciativa pròpia, sobre qüestions socials, econòmiques i laborals d'interès per a les Illes Balears.

d) Emetre un informe anual, amb caràcter previ a l'aprovació de l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals, on s'inclouran propostes i recomanacions amb relació al seu contingut.

Aquest informe s'haurà de trametre al Govern de les Illes Balears abans de l'1 de setembre de cada any.

e) Elaborar i trametre anualment al Govern, dins del primer semestre de cada any, una memòria, en la qual donarà compte de les activitats realitzades i podrà exposar els suggeriments i les observacions que consideri oportuns amb relació amb la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears.

f) Elaborar el seu Reglament d'organització i funcionament.

g) Elaborar anualment la proposta de pressuposts del Consell Econòmic i Social.

h) Promoure i dur a terme iniciatives relacionades amb l'estudi i la difusió de matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació.

Com es pot veure, el CES té atribuïda, en primer lloc, una tasca institucional d'emissió de dictàmens preceptius o facultatius respecte de l'activitat legislativa i reglamentària iniciada pel Govern de les Illes Balears, en les matèries socioeconòmiques, laborals o d'ocupació i, en segon lloc, la de dur a terme una activitat d'informe, tant per orientar els pressuposts de la comunitat autònoma, com per posar èmfasi en determinades qüestions socioeconòmiques transcendents per a la nostra comunitat autònoma. Tot això a banda de les atribucions d'autoorganització funcional imprescindibles per la seva naturalesa d'òrgan consultiu.

COMPOSICIÓ ORGÀNICA DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL

El Consell Econòmic i Social està integrat per un total de trenta-set membres, els quals han de tenir la condició política de ciutadans de les Illes Balears, d'acord amb la distribució següent:

- a) El president
- b) El grup I està integrat per dotze membres en representació de les organitzacions empresarials més representatives.
- c) El grup II està integrat per dotze membres en representació de les organitzacions sindicals més representatives.
- d) El grup III està constituït per dotze membres distribuïts de la manera següent:
  - un representant del sector agrari
  - un representant del sector pesquer
  - un representant del sector d'economia social
  - un representant de les associacions de consumidors i usuaris
  - un representant de la Universitat de les Illes Balears
  - un representant de les organitzacions representatives dels interessos de les entitats locals
  - un representant de les associacions i organitzacions que tenguin com a finalitat principal la protecció del medi ambient
  - cinc experts en matèria econòmica i social o medioambiental, elegits entre persones amb especial preparació i de prestigi reconegut en l'àmbit corresponent. Tres a proposta dels consells insulars i dos a proposta del Govern de les Illes Balears.

Cada una de les organitzacions, sectors i administracions representades als diferents grups pot designar un nombre de suplents igual al de vocals titulars que tenguin en el Consell, els quals exerciran les funcions dels membres titulars en els supòsits i condicions prevists en el Reglament d'organització i funcionament del CES.

El CES funciona tot atenent un esquema orgànic que distingeix òrgans col·lectius i òrgans unipersonals.

Els òrgans col·lectius són: el Ple, la Comissió Permanent i les comissions de treball.

Els òrgans unipersonals estan constituïts pel president, vicepresidents i secretari general.

ÒRGANS COL·LECTIUS

EL PLE

El Ple és l'òrgan superior de decisió i formació de la voluntat del Consell Econòmic i Social i està integrat per la totalitat dels seus membres, sota la direcció del president i assistit pel secretari general.

El Consell de Govern després d'haver rebut les corresponents designacions nomenà, tal com diu la Llei 10/2000, els primers membres del Consell Econòmic i Social de les nostres illes, ordenats en els tres grups que hem vist. El Ple un cop fets certs ajusts, quedà conformat per les persones següents:

Composició del Ple del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears

Nom	Organització o institució de procedència
GRUP I	Associacions empresarials
José Oliver Marí	CAEB
Isabel Guitart Feliubadaló	CAEB
Antoni Pons Ribas	CAEB
Miguel Vidal Fullana	CAEB
Manuel Gómez López	CAEB
Antonio Vilella Paredes	CAEB
Alfonso Ribas Prats	CAEB
Carlos Vidal Coll	CAEB
Jaume X. Rosselló Llabrés	PIMEB
Pablo Seguí Pons	PIMEB
Antoni Marqués Camps	PIMEB
Joan Serra Mayans	PIMEB
GRUP II	Organitzacions sindicals
Agustina Canosa Valdomar	CCOO
Ernest Surià Ruiz	CCOO
José Luis Reina Segura	CCOO
Ramon Carreras Torrent	CCOO
José A. Carmona Montalbàn	CCOO
José Navarro Campos	CCOO
Pedro Calvo Manteca	UGT
Carlos Moreno Gómez	UGT
Mateo Alorda Pascual	UGT
Andreu Ferrer Gomila	UGT
Manuel Pelarda Ferrando	UGT
Maite Silva Sánchez	UGT

GRUP III	Organitzacions sectorials/institucions
Rafel Dalmau i Maimó	Sector agrari
Antoni Riera Ribes	Sector pesquer
Juli Mascaró Pons	Economia social
Claudia de Haro Porres	Consumidors i usuaris
Carles Manera Erbina	Universitat de les Illes Balears
Lourdes Ramis Rebassa	Entitats locals
Joan Rita Larrucea	Protecció medi ambient
Bartomeu Bennàssar Vicens	Govern de les Illes Balears
Miquel Alenyà Fuster	Govern de les Illes Balears
Joan Mayol Serra	Consell Insular de Mallorca
María Dolores Romeo Pérez	Consell Insular de Menorca
Francisco Luelmo Granados	Consell Insular d'Eivissa i Formentera

El dia 9 de juliol del 2001 se celebrà a la capella del Consolat de la Mar, seu de la Presidència del Govern, la sessió constitutiva del Consell, en la qual, prengueren possessió tots els consellers. En aquesta sessió es donà suport al el candidat a la presidència del Consell Econòmic i Social, Francesc Obrador Moratinos. Conseqüentment el Consell de Govern a través de decret el nomenà primer president i membre del Ple del Consell.

Aquesta fou la primera sessió del Consell i atesa la importància d'aquest fet, l'acte tengué un caràcter solemne. Per això hi assistiren el Molt Hble. Sr. Francesc Antich i Oliver, President del Govern de les Illes Balears, que va copresidir la Mesa d'Edat, el Molt Hble. Sr. Maximilià Morales i Gómez, President del Parlament de les Illes Balears, la Molt Hble. Sra. Maria Antònia Munar i Riutort, Presidenta del Consell Insular de Mallorca, la Molt Hble. Sra. Pilar Costa i Serra, Presidenta del Consell Insular d'Eivissa i Formentera, l'Hble. Conseller de Treball i Formació Sr. Eberhard Grosske Fiol, que formà part de la presidència de l'acte, l'Hble. Conseller d'Hisenda i Pressuposts, Sr. Joan Mesquida Ferrando, l'Hble. Conseller d'Innovació i Energia Sr. Priam Villalonga Cerdà, l'Hble. Consellera de Medi Ambient Sra. Margarida Rosselló Pons, l'Hble. Consellera de Benestar Social Sra. Fernanda Caro Blanco, l'Hble. Conseller d'Interior Sr. Josep. M. Costa i Serra, l'Excm. Sr. Manuel Cámara Fernández, Senador designat per la comunitat autònoma de les Illes Balears i altres distingides autoritats del Govern de les Iles Balears i d'altres instàncies polítiques i administratives.

Les competències del Ple són molt importants:

- a) Establir les línies generals d'actuació del Consell.
- b) Elaborar i aprovar el reglament intern d'organització i funcionament per majoria de dos terços dels seus membres i trametre'l al Consell de Govern perquè l'aprovi i el publiqui.

- c) Elaborar i aprovar la proposta de pressuposts del Consell Econòmic i Social.
- d) Adoptar els acords que corresponguin respecte de l'exercici de les funcions que té atribuïdes el Consell Econòmic i Social.
- e) Pronunciar-se sobre la ratificació i la separació del president del Consell, d'acord amb el que disposen els articles 7.1 i 10.1 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre.
- f) Aprovar la Memòria anual.
- g) Elegir els vicepresidents.
- h) Emetre els dictàmens i atendre les consultes que sol·licitin el Govern o les entitats i organitzacions que integren el Consell.
- i) Aprovar els estudis o informes elaborats a sol·licitud del Govern o per iniciativa pròpia, sobre qüestions socials, econòmiques i laborals d'interès per a les Illes Balears.
- j) Acordar l'elaboració d'estudis o informes per iniciativa pròpia i, si és procedent, aprovar-los.
- k) Decidir l'exercici d'accions administratives i la defensa del Consell davant altres administracions públiques en via administrativa.
- l) Exercir les atribucions en matèria de contractació que li venguin reconegudes en les lleis i reglaments que regulen la dita matèria, com a òrgan col·legiat superior de decisió i formació de la voluntat de la institució.
- m) Aquelles altres que no estiguin assignades de manera expressa a altres òrgans del Consell Econòmic i Social.

El Ple es reuneix en sessió ordinària, com a mínim, una vegada cada trimestre. Així mateix, per iniciativa del president, si ho acorda la Comissió Permanent o mitjançant sol·licitud d'un terç dels consellers adreçada al president, pot reunir-se en sessió extraordinària.

Durant l'any 2001 el Ple ha fet la seva sessió constitutiva i s'ha reunit en tres ocasions més, una d'elles amb caràcter extraordinari.

LA COMISSIÓ PERMANENT

La Comissió Permanent està integrada pel president i sis vocals, dos per cada grup.

Serà secretari de la Comissió Permanent amb veu i sense vot el secretari general del Consell.

El 26 de juliol del 2001 en el saló d'actes de la Conselleria de Treball i Formació se celebrà la primera sessió ordinària del CES i s'elegiren els membres de la Comissió Permanent del Consell, els quals són:

La composició de la Comissió Permanent del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears

Titulars

- Sra. Isabel Guitart Feliubadaló (Grup I CAEB)
- Sr. Joan Serra Mayans (Grup I PIMEB)
- Sr. Manuel Pelarda Ferrando (Grup II UGT)
- Sr. José Navarro Campos (Grup II CCOO)
- Sr. Juli Mascaró Pons (Grup III Economia social)
- Sra. Lourdes Ramis Rebassa (Grup III Entitats locals)

Suplents

- Sr. Miquel Vidal Fullana (Grup I CAEB)
- Sr. Jaume X. Rosselló Llabrés (Grup I PIMEB)
- Sr. Andreu Ferrer Gomila (Grup II UGT)
- Sr. Ernest Surià Ruiz (Grup II CCOO)
- Sr. Joan Rita Larrucea (Grup III Protecció medi ambient)
- Sr. Joan Mayol Serra (Grup III Consell de Mallorca)

La Comissió Permanent, sota la direcció del president i assistida pel secretari general, tindrà les competències següents:

- a) Aquelles que li pertoquin per delegació del Ple o que es determinin en altres preceptes del Reglament del CES o d'un altre reglament.
- b) Adoptar les mesures necessàries per a l'aplicació de les línies generals d'actuació del Consell, aprovades pel Ple.
- c) Col·laborar amb el president en la direcció de l'actuació del Consell.
- d) Decidir la tramitació i distribució de les consultes, sol·licituds i propostes formulades en el Consell, d'acord amb allò previst al Reglament.
- e) Atès el que preveu el paràgraf final del núm. 2, de l'article 2, de la Llei 10/2000 per la qual es regula el Consell, decidir la contractació de dictàmens o consultes externes, a iniciativa pròpia o a proposta del president, de les comissions de treball o dels grups de representació del Consell.

- f) Atès el que preveu el núm. 3, de l'article 2, de la Llei 10/2000, per la qual es regula el Consell, decidir l'obertura del tràmit d'audiència a organitzacions sindicals i/o empresarials que no formin part del Consell, tant a iniciativa pròpia com a proposta del president, de les comissions de treball o dels grups de representació del Consell. En queden exclosos aquells casos en què l'audiència és preceptiva.
- g) Elevar al president la proposta de fixació de l'ordre del dia de les sessions del Ple i la data de la seva celebració, tot tenint en compte les peticions que s'hagin formulat, atès l'article 31 del Reglament.
- h) Sol·licitar la convocatòria de sessions extraordinàries del Ple que han de convocar el president en el termini màxim de quinze dies, comptadors des de la data de la sol·licitud i conèixer les convocatòries d'aquest tipus que facin el president o dotze consellers.
- i) Conèixer, en tots aquells casos que ho trobi oportú, la preparació de la documentació, informes i estudis necessaris per al millor coneixement pels membres del Consell dels temes que s'hagin de tractar en el Ple.
- j) Emetre dictàmens que expressin el parer del Consell quan, en aplicació de l'article 15 núm. 1 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, el Ple li hagués delegat aquesta matèria.
- k) Fixar les directrius i disposar tot el que sigui necessari per elaborar l'Esborrany de la Memòria prevista en la lletra e) del núm. 1 de l'article 2 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre.
- l) Efectuar el seguiment dels dictàmens i informes emesos pel Consell i informar-ne al Ple, almenys, un cop a l'any.
- m) Aprovar la proposta inicial de l'Avantprojecte del pressupost del Consell que li presenti el president com a tràmit previ per a la seva elevació al Ple i la seva aprovació i conèixer trimestralment la seva execució.
- n) Supervisar les activitats del Consell, fixar el seu calendari i coordinar els treballs dels distints òrgans col·legiats i de les seves comissions.
- o) Exercir les atribucions en matèria de contractació que li venguin reconegudes en les lleis i reglaments que regulen la dita matèria, com a òrgan col·legiat del Consell i totes aquelles que en aquesta matèria li siguin delegades pel Ple.

La Comissió Permanent s'ha reunit durant l'any 2001, en quatre ocasions, una per cada mes des de la seva constitució efectiva el mes de setembre, totes elles sessions de caràcter ordinari, ha fet una intensa tasca de discussió de qüestions fonamentals per a la

direcció del Consell i ha preparat tots els temes que, posteriorment, són discutits pel Ple del CES.

LES COMISSIONS DE TREBALL

Les comissions de treball són grups d'estudi per elaborar informes, projectes o propostes per sotmetre'ls al Ple del Consell Econòmic i Social. Són la unitat bàsica del treball del CES.

El Ple pot constituir les comissions de treball que cregui oportunes i en determinarà la composició i la seva presidència. En tot cas tendran un mínim de tres membres i un màxim de nou membres del Consell.

En la composició de les comissions de treball que es creïn s'ha de respectar la proporcionalitat dels diferents grups que integren el Consell Econòmic i Social. Cada organització o grup pot substituir, en tot moment, qualsevol dels membres que el representin en les comissions de treball i designar en el mateix acte el substitut.

A instància de la comissió de treball respectiva o dels seus membres poden assistir a les seves reunions, amb veu però sense vot, tècnics assessors o especialistes.

El Ple pot determinar l'existència de comissions de treball permanents i específiques.

Són comissions permanents les següents:

- Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient.
- Ocupació i Relacions Laborals.
- Àrea Social.

Seràn comissions permanents també totes aquelles que el Ple creï amb aquesta naturalesa.

Les comissions de treball específiques es dedicaran a l'elaboració dels estudis, informes i dictàmens que particularment se'ls encomani en l'acord del Ple per a la seva constitució i finalitzaran la seva funció un cop s'hagi confeccionat l'estudi, informe o dictamen corresponent.

L'acord de la seva creació determinarà el termini màxim en què han d'acomplir el seu objecte.

En la sessió del 25 de setembre del 2001 es va començar el procés de constitució de les comissions de treball del CES.

En la sessió ordinària del CES del 18 de desembre del 2001 es va determinar la composició i presidència de les comissions de treball permanents:

LA COMPOSICIÓ DE LES COMISSIONS DE TREBALL PERMANENTS DEL CES

Comissió d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient:

Titulars	Suplents
José Oliver Marí	Miguel Vidal Fullana
Vicenç Tur Tur	Juan Matemalas Picó
José Luis Reina Segura	Alexandre Miquel Novajra
Pedro Calvo Manteca	Cecilio J.L. Serrano Montero
Carles Manera Erbina	Miquel Alenyà Fuster
Rafel Dalmau Maimó	Joan Mayol Serra

Comissió d'Ocupació i Relacions Laborals:

Titulars	Suplents
Isabel Guitart Feliubadaló	Ana Reguera Rodríguez
Manuel Gómez López	Miguel Perelló Cuat
José Navarro Campos	Raquel Martín Jaurieta
Manuel Pelarda Ferrando	Diego Ruiz Molina
Francisco Luelmo Granados	Dolores Romeo López
Juli Mascaró Pons	Lourdes Ramis Rebassa

Comissió d'Àrea Social:

Titulars	Suplents
Antonio Vilella Paredes	Alfonso Ribas Prats
Antonio Pons Ribas	Nicolás Ripoll Vallori
Ernest Surià Ruíz	Bernat Riutort Serra
Maite Silva Sánchez	José Reyes Bazalo
Bartomeu Bennàssar Vicens	Claudia de Haro Porres
Dolores Romeo Pérez	Francisco Luelmo Granados

Pel que fa als presidents de les comissions de treball permanents són les següents persones:

Comissió d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient

President Sr. Vicenç Tur i Tur.

Comissió d'Ocupació i Relacions Laborals

President Sr. Josep Navarro Campos

Comissió d'Àrea Social

President Sr. Bartomeu Bennàssar Vicens

Òrgans unipersonals

ÒRGANS UNIPERSONALS

EL PRESIDENT DEL CONSELL

El president del Consell Econòmic i Social serà nomenat per decret del Consell de Govern, a proposta conjunta dels consellers competents en matèria econòmica i de treball, que ho hauran consultat prèviament amb els grups de representació que integren el Consell. En qualsevol cas, la proposta ha de tenir el suport, com a mínim, dels dos terços de les persones membres del Consell. Com hem dit, el primer president del CES és Francesc Obrador Moratinos.

El president pot ser destituït del seu càrrec per decret del Consell de Govern a proposta dels consellers en matèria d'economia i treball, sempre que es facin la sessió i votació específiques prèvies del Ple del Consell i que votin a favor de la destitució els dos terços dels membres del Ple.

El president tindrà el tractament d'Honorable Senyor i no pot percebre més d'un sou amb càrrec als pressuposts de cap Administració pública.

Correspon al president del Consell Econòmic i Social l'exercici de les funcions següents:

- a) La direcció i representació de la institució.
- b) Convocar les sessions dels òrgans col·legiats, presidir-les quan li correspongui i moderar-ne el desenvolupament.
- c) Fixar l'ordre del dia de les sessions del Ple i de les comissions.

- d) Exercir el vot de qualitat en el cas d'empat en les votacions.
- e) Visar les actes, ordenar la publicació dels acords i disposar-ne l'acompliment.
- f) Informar en el Ple, abans de l'inici dels debats, de les suplències i substitucions del Consell.
- g) Dictar, amb la consulta prèvia als vicepresidents i a la Comissió Permanent, les directrius generals per al funcionament intern i el bon govern de les sessions del Consell.
- h) Autoritzar i disposar les despeses dins els límits de la seva competència, reconèixer obligacions i ordenar-ne els pagaments, degudament intervinguts d'acord amb la normativa vigent.
- i) Elaborar amb l'assessorament del personal del Consell, especialment del secretari general, l'esborrany de la proposta anual de pressuposts del Consell que, un cop sotmesa a l'aprovació de la Comissió Permanent, ha de ser elevada al Ple, atès allò que disposa el núm. 2 de l'article 13 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre.
- j) Exercir les atribucions en matèria de contractació que li vinguin reconegudes en les lleis i reglaments que regulen la dita matèria, com a president i representant legal de la institució.
- k) Dirigir-se en nom del Consell a institucions, organismes, entitats, associacions, autoritats i particulars per demanar la seva col·laboració.
- l) Sol·licitar a l'òrgan demandant, amb la consulta prèvia al Ple o a la Comissió Permanent, si l'assumpte ho requereix, l'ampliació del termini fixat en l'ordre de remissió o en la sol·licitud de consulta per tal de poder atendre-la.
- m) Contractar i separar el personal al servei del Consell.
- n) Complir i fer acomplir aquest Reglament i proposar al Ple la seva interpretació en els casos de dubtes i la seva integració en els casos d'omissió.
- o) Qualsevol altra funció que li sigui assignada per delegació expressa del Ple i totes aquelles que, sense ser particularitzades, siguin inherents a la seva condició de president.

ELS VICEPRESIDENTS

El Consell Econòmic i Social tindrà dos vicepresidents elegits pel Ple, per majoria simple en votació secreta, a proposta, cadascun d'ells, dels membres representants de les organitzacions empresarials i dels representants de les organitzacions sindicals, respectivament. El 26 de juliol del 2001 en el saló d'actes de la Conselleria de Treball i Formació se celebrà la primera sessió ordinària del CES, presidida per l'actual president i s'elegiren vicepresidents els senyors consellers Josep Oliver Marí (vpr. 1r) i Mateu Alorda Pascual (vpr. 2n).

Per acord de la Comissió Permanent es determinarà el grau de dedicació de cada un dels vicepresidents i s'establirà el règim de retribucions econòmiques que poden correspondre'ls.

La substitució de qualsevol dels dos vicepresidents es farà tot atenent la proposta que facin cada un dels grups als quals pertanyen. Un cop s'hagi acceptat la proposta de substitució, el mandat del nou vicepresident s'estendrà fins a l'acabament del període de quatre anys que estigui en curs, a no ser que hi hagi una nova proposta de substitució.

Els vicepresidents poden assistir amb veu i sense vot a les reunions de la Comissió Permanent.

Els vicepresidents substituiran el president, per l'ordre de prelatió que fixi el Ple, en els supòsits de vacant, absència o malaltia i poden exercir, a més, les funcions que expressament els delegui el president.

L'ordre de prelatió fixat pel Ple per a la substitució del president, en cas de vacant, absència o malaltia, determinarà un torn anual entre els vicepresidents que començarà per aquell que la Comissió Permanent designi.

Els vicepresidents seran informats regularment pel president sobre la direcció de les activitats del Consell i li prestaran la seva col·laboració en tots aquells assumptes per als quals siguin requerits.

EL SECRETARI GENERAL

La Secretaria General és l'òrgan d'assistència tècnica i d'administració del Consell Econòmic i Social i la dipositària de la fe pública amb relació als seus acords.

El titular de la Secretaria General, que no té qualitat de membre del Consell Econòmic i Social, serà nomenat i separat del càrrec lliurement pel Consell de Govern, a proposta presentada, conjuntament, pels consellers amb competències en matèria d'economia i de treball. L'actual secretari general és el Sr. Pere Aguiló Crespí.

El secretari general pot ser substituït en cas d'absència o vacant pel membre del personal tècnic al servei del Consell que designi la Comissió Permanent a proposta del president.

Les funcions del secretari general són les següents:

- a) Assistir, amb veu i sense vot, a les sessions del Ple, de la Comissió Permanent i de les comissions de treball i, eventualment, realitzar funcions d'assessoria jurídica.
- b) Redactar les actes de les sessions, autoritzar-les amb la seva signatura i el vistiplau del president i cursar els acords que s'hi adoptin. La redacció de les actes pot ser encomanada quan el secretari no sigui present en una sessió a la persona que designi el president.
- c) Custodiar la documentació i establir l'arxiu documental del Consell.
- d) Expedir certificat de les actes, dels acords, dels dictàmens, dels vots particulars i altres documents confiats a la seva custòdia.
- e) Dirigir la gestió dels mitjans personals i materials. Especialment confeccionar la relació de llocs de feina i dels procediments de selecció i dotació de les places del personal del Consell.
- f) Despatxar els assumptes ordinaris i aquells altres que se li encomanin especialment.
- g) Notificar als membres del Consell Econòmic i Social les convocatòries corresponents per a les sessions dels òrgans col·legiats.
- h) Deixar constància, mitjançant diligència autenticada amb la seva firma i la del president, del fet que no es duguin a terme les sessions degudament convocades, així com de les causes que motiven aquesta situació.
- i) Ser el dipositari dels fons del Consell i lliurar els autoritzats pel president, intervinguts prèviament.
- j) Qualsevol altra funció que li sigui assignada per delegació expressa del Ple i totes aquelles que, sense ser particularitzades, siguin inherents a la condició de secretari.

El secretari general pot delegar les seves funcions assessores i de confecció de les actes al personal tècnic al servei del Consell, de forma permanent per a les comissions de treball. Totes les delegacions del secretari han de tenir el vistiplau del president, amb la consulta prèvia als òrgans que afectin.

El càrrec de secretari general del Consell serà acomplert en règim de dedicació exclusiva i estarà sotmès a les disposicions generals legals i reglamentàries en matèria d'incompatibilitats. El secretari no pot exercir un altre càrrec o activitat que impedeixi o menyscabi l'acompliment de les funcions que li són pròpies.

MARC REGLAMENTARI D'APLICACIÓ

Aquest primer Consell començà la seva primera tasca normativa: l'elaboració del seu reglament. El 25 de setembre del 2001 el Ple del Consell aprovà el Reglament d'organització i funcionament el qual, un cop aprovat pel Consell de Govern de les Illes Balears, fou publicat com a Decret 128/2001, de 9 de novembre, en el BOIB núm. 140, de 22 de novembre. Aquest és l'instrument normatiu que complementa la Llei 10/2000 i que tanca un cercle de fonamentació normativa del Consell i obre la porta de l'actuació de la institució.

Es pot establir que el CES està regulat per la Llei 10/2000, de 30 de novembre, pel Decret 128/2001, de 9 de novembre, per les disposicions complementàries que acaben de configurar el seu marc financer, com és la Llei de pressuposts generals del 2002 de la comunitat autònoma de les Illes Balears Llei 19/2001, de 31 de desembre i supletòriament, en tot allò que no és previst en la seva llei i reglament, per les disposicions de la Llei 30/92, de 26 de novembre de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. Especialment el capítol II del títol II d'aquesta llei.

Existeix una aplicació directa de la Llei 30/92, quant als títols VII i VIII, respecte de la revisió en via administrativa dels actes del Consell i les reclamacions prèvies a les accions civils i laborals.

FUNCIONAMENT DEL CES

Les opinions del Consell s'expressen sota la denominació de Dictamen del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i no són vinculants. L'emissió dels dictàmens es realitza d'acord amb el que disposa la Llei 10/2000, de 30 de novembre, per la qual es regula el Consell i per les disposicions del seu Reglament.

Els dictàmens es documentaran per separat, i s'hi distingiran els antecedents, la valoració efectuada i les conclusions, amb la signatura del secretari general i el vistiplau del president del Consell. S'acompanyaran als dictàmens els vots particulars si n'hi hagués.

Un cop s'hagi emès el dictamen, serà comunicat al sol·licitant.

Els dictàmens preceptius i facultatius inclosos en les lletres a) i b) del núm. 1 de l'article 2 de la Llei 10/2000 del CES (en general quan l'objecte de consulta són avantprojectes de llei, projectes de decrets, projectes de disposicions reglamentàries o altres

assumptes que consulti el Govern o les entitats i organitzacions que integren el CES), s'hauran d'emetre en el termini d'un mes. Així doncs el termini ordinari d'emissió de dictàmens és d'un mes.

EL PROCÉS D'ELABORACIÓ DE LA MEMÒRIA SOCIOECONÒMICA DEL CES

En la sessió plenària del 26 de març del 2002 es va constituir una comissió de treball específica: la Comissió de Treball d'elaboració de la Memòria socioeconòmica. Aquesta comissió va dividir la seva tasca en l'elaboració d'una primera part titulada *Suggeriments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears*, que fou aprovada pel ple del CES del dia 27 de juny del 2002 i lliurada al president del Govern de les Illes Balears el dia 11 de juliol del 2002 i una segona part, titulada *Memòria sobre l'Economia, el Treball i la Societat de les Illes Balears*, la confecció de la qual es va delegar a les tres comissions permanents de treball del CES, que varen elevar els seus treballs a aprovació del Ple del CES del 24 de setembre del 2002, el qual, en definitiva, és el que ha aprovat la totalitat d'aquesta obra.

La Comissió de Treball de la Memòria que va elaborar el document *Suggeriments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears* està integrada per les següents persones:

President: Dr. Sr. Carles Manera Erbina (Grup III UIB)

Secretari de la Comissió: Sr. Pere Aguiló Crespi

Membres titulars:

Sr. Antoni Pons Ribes (Grup I CAEB)

Sr. Joan Serra Mayans (Grup I PIMEB)

Sr. Ernest Surià Ruiz (Grup II CCOO)

Sr. Mateu Alorda Pascual (Grup II UGT)

Sr. Joan Mayol Serra (Grup III Consell Insular de Mallorca)

Membres invitats:

Sr. Vicenç Tur i Tur (Grup I CAEB), president de la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient del CES

Sr. Josep Navarro Campos (Grup II CCOO), president de la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals

Sr. Bartomeu Bennàssar Vicens (Grup III Govern de les Illes Balears), president de la Comissió de Treball de l'Àrea Social.

Reunions per elaborar el document de *Suggeriments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears*:

- 11 d'abril: constitució efectiva de la Comissió de Treball de la Memòria socioeconòmica
- 23 de maig: discussió de la proposta de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears
- 10 de juny: discussió de la proposta de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears.
- 17 de juny: aprovació de la proposta de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears.

Assessors per elaborar el document de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears:

Miquel Alenyà (Govern de les Illes Balears)
Carles Manera (UIB)
Pere Mascaró (SOIB)

Amb aquests assessors es varen fer reunions els dies 4 i 7 de juny.

Col·laboradors del document de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears:

Preàmbul

Serveis tècnics del CES

A. 1. Sector primari

Antoni Miquel Lucas. Conselleria d'Agricultura i Pesca
Juan Dueñas. MERCAPALMA
Antònia Llitrà. Consellera CES, Grup III, sector pesquer
Serveis tècnics del CES

A. 2. Indústria

Antoni Fleixas."SA NOSTRA"
Vicenç Tur. CAEB
Serveis tècnics del CES

A. 3. Construcció

Antoni Barceló. Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Balears
Pere Albertí. Economista

A. 4. Turisme

Carmel Bonnín. Institut Balear del Turisme (IBATUR)
Esteban Bardolet. Cambra de Comerç
Vicenç Tur. CAEB
Serveis tècnics del CES

A. 5. Comerç

Josep Mallol Vicens. AFEDECO
Serveis tècnics del CES

A. 6. Transports

Direcció General d'Obres Públiques i Transports. Conselleria d'Obres Públiques,
Habitatge i Transports
Federació de Transports i Comunicacions UGT
Federacions CAEB:
Miquel Soler. Transport de mercaderies
Guillem Mascaró. Agències de transport
Felipe Navío. Transport aeri
Serveis tècnics del CES

A. 7. Administracions públiques

Juan Antonio Roselló. Conselleria d'Hisenda i Pressuposts

B.1. Mercat de treball

Conselleria de Treball i Formació:
Direcció General de Treball i Salut Laboral
Direcció General de Formació
Direcció del Servei d'Ocupació de les Illes Balears
Antònia Puigrós i Maria del Mar Ribas. Observatori de l'Ocupació
Vicepresidència i Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria:
Direcció General d'Economia
Gabinet tècnic UGT
Serveis tècnics del CES

B. 2. Economia social

Pere Albertí. Economista

C. 1. Demografia, dona, llars i exclusió social

Ma Antònia Carbonero. UIB

C. 2. Salut i sistema sanitari

Conselleria de Salut i Consum
Vicenç Thomàs
Joan Llobera

C. 3. Educació

Lluís Ballester. UIB
Carme Orte. UIB

C. 4. Habitatge

Antoni Barceló. Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Balears
Pere Albertí. Economista

C. 5. Medi ambient

Centre d'Investigacions i Tecnologies Turístiques de les Illes Balears (CITTIB):
Ivan Murray
Macià Blàzquez
Jaume Mateu
Josep Rullan
Felip Morell
Sofia López
Llorenç Mas
Rafel Solivellas

C. 6. Cultura

Bernat Riutort. UIB

C. 7. Societat de la informació

Bàrbara Terrasa. Direcció General de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació (R+D+I). Conselleria d'Innovació i Energia

C. 8. Administració de Justícia

Ladislao Roig. Tinent fiscal
Pedro J. Barceló. Magistrat, jutge degà

C. 9. Marc normatiu sobre l'ús social de la llengua

Bartomeu Colom. UIB
Lluís Segura. Institut d'Estudis Autonòmics

C. 10. Seguretat Social i protecció social

Alfonso Ruiz. Director provincial l'INSS
Florencio Ingelmo. Secretari provincial l'INSS
Antonio Contestí. Director provincial l'INEM
José Mª González. Director provincial de l'ISM
Diana Borràs. Direcció General de Planificació i Ordenació Social.
Conselleria de Benestar Social
Serveis tècnics del CES

C. 11. Voluntariat i organitzacions

Josep Lluís Riera. Conselleria de Benestar Social

C.12. Immigració

Alexandre Miquel. UIB

Reunions de les comissions de treball permanent per elaborar la *Memòria sobre l'Economia, el Treball i la Societat de les Illes Balears*

Aquestes comissions es varen reunir:

Els dies 29 de juliol i 6 de setembre del 2002, la Comissió d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient. Aquesta comissió va aprovar els documents tècnics del capítol I sobre Economia.

El dia 31 de juliol del 2002 la Comissió d'Ocupació i Relacions Laborals. Aquesta comissió es va ocupar de l'aprovació dels fonaments tècnics del capítol II sobre Mercat de treball i economia social.

Els dies 31 de juliol i 10 de setembre del 2002, la Comissió de l'Àrea Social, que va aprovar els documents tècnics que afecten el capítol III sobre Qualitat de vida, protecció social i immigració.

L'extensa relació de col·laboradors d'aquesta part de la Memòria es recull en l'índex de la segona part d'aquesta obra.